

Module 4

Eenvoudig lichamelijk onderzoek uitvoeren

Competentie 1.2

Deelkwalificatie 1. Behandeling

'De medische wetenschap heeft zich de afgelopen jaren zo ontwikkeld, dat het voor een dokter nagenoeg onmogelijk is om ook nog maar iets goeds aan een patiënt te vinden'

Earl Wilson

© Orion Onderwijsontwikkeling.

Luiten Ambachtstraat 29 4944 AS Raamsdonk.

Alle rechten voorbehouden.

Kopiëren en verspreiden voor onderwijskundige doeleinden binnen het eigen opleidingsinstituut is de opdrachtgever toegestaan.

Opdrachtgever:

Homeopathie Academie Nederland.

Inhoudsopgave

Inleiding op de module

1. Eindtermen blz. 5
 2. Module overzicht blz. 5
 3. Competentie 1.2 Eenvoudig lichamelijk onderzoek uitvoeren blz. 6
- Opdracht 1. Bloeddruk meten, Inspectie van de gehoorgang mond en keelholte de halsklieren. blz. 8
- Opdracht 2. Definiëren en omschrijven van de waarneming van de uitwendige ziektesymptomen. blz. 8
- Opdracht 3. Neem kennis van zichtbare afwijkingen aan de thorax, het abdomen, de rug en de extremiteiten mbv afbeeldingen. blz. 8

Syllabus:

1. Powerpoint presentatie blz. 16
2. Het mag niet het mag nooit' . Rapport Staatstoezicht op volksgezondheid blz. 17
3. Protocol bloeddruk meten (met bloeddruk meter met ballon en klokje) blz. 18

Inleiding op de module

Fysieke klachten zijn het gevolg van een dynamische verstoring. Homeopathie werkt op de oorzakelijke dynamische verstoring.

Lichamelijk onderzoek levert in een homeopathische behandeling slechts aanvullende informatie die een geneesmiddelkeus kan ondersteunen.

Er wordt in de homeopathie geen fysieke diagnose gesteld. Het recht van stellen van een diagnose is voorbehouden aan de arts. Als een homeopaat de bloeddruk van een patiënt meet mag hij aan de uitslag daarvan geen conclusies verinden.

De nu volgende module heeft in de homeopathische behandeling dan ook geen zwaarwegende prioriteit, er dient echter wel kennis genomen te worden van de diverse elementen van lichamelijk onderzoek.

Voor zover dit onderzoek past binnen de professionele en ethische setting tussen patiënt en homeopaat dienen we dus voor zover relevant met betrekking tot de behandeling van eenvoudig fysiek onderzoek gebruik te kunnen maken. Blijvende vaardigheden ontstaan door het regelmatig te herhalen (bijvoorbeeld regelmatig oefenen in de werkgroep op elkaar). Dit zien we als een eigen verantwoordelijkheid. In het vierde jaar komt deze module voor een dagdeel terug. Er wordt dan voornamelijk herhaald, en de vaardigheden worden getest. Ieder mens, en dus iedere patiënt heeft zijn eigen intieme ruimte. Deze dient te allen tijden gerespecteerd te worden. Een homeopathisch consult situatie betekent per definitie een binnen treden in de intieme ruimte van de patiënt. Verbaal, in de waarneming, intonatie van stemgebruik, luisteren, invoelen en eventueel hieraan gekoppeld de in deze module bedoelt lichamelijk onderzoek. Het spreekt vanzelf dat de spreekkamer hiervoor geschikt moet zijn om de privacy van de patiënt te waarborgen en van de homeopaat wordt een correcte beroepshouding gevraagd.

Om deze kleine competentie praktisch te houden worden de opdrachten van deze competentie in een keer voorbereid (oriëntatie, beginsituatie, persoonlijke leerdoelen) en in een keer gereflecteerd en getransformeerd.

1. Eindtermen

Eindtermen:

1.01.06. instrumentarium bedoeld voor lichamelijk onderzoek hanteren; R/pm

2. Module overzicht totaal twee dagdelen

Competenties	Opdrachten	Contacturen	SBU
1.2 Eenvoudig lichamelijk onderzoek uitvoeren	1. bloeddrukmeten, gehoorgang, mond-, keelholte en halsklieren inspecteren	4	24
	2. definieer en omschrijf de waarneming van de uitwendige ziektesymptomen aan de hand van afbeeldingen,	1,5	9
	3 Neem kennis van zichtbare afwijkingen aan de thorax, het abdomen, de rug en de extremiteiten mbv afbeeldingen	1,5	9

3. Competentie 1.2. Eenvoudig lichamenlijk onderzoek uitvoeren

Vakken die een bijdrage leveren aan deze competentie:

Anatomie / fysiologie / pathologie

Praktijkdag medisch

Overzicht lesinhoud:

Algemene voorwaarden en aandachtspunten rondom het uitvoeren van lichamenlijk onderzoek: Beroepshouding, ethiek, op gemak stellen, uitleggen wat je gaat doen, uitkleden, omgaan met lastige vragen.

- bloeddruk meten;
- hart en bloedvaten;
- de bloeddruk , systolische- en diastolische druk;
- soorten bloeddruk meters en hun gebruiksaanwijzing;
- normaalwaarden en hun afwijkingen;
- protocol bloeddrukmeten;
- inspectie van de uitwendige gehoorgang d.m.v. een oorlampje;
- het oor uitwendige gehoorgang, trommelvlies, oorsmeer;
- wat is normaal en wat wijkt af;
- het oorlampje;
- protocol inspectie uitwendige gehoorgang;
- inspectie mond,keelholte en halsklieren;
- herkennen van normale situatie en afwijkend beeld a.h.v. afbeeldingen;

Leerdoelen

Je kunt na het doorwerken van deze competentie:

- een bloeddruk meter hanteren en de bloeddruk meten;
- een oorlampje hanteren en de uitwendige gehoorgang inspecteren;
- de mond en keelholte inspecteren;
- de halklieren inspecteren;
- aan de hand van afbeeldingen het onderscheid tussen normaal en afwijkend herkennen;
- de grenzen van zijn beroepsbevoegdheid respecteren;
- patiënt uitleg geven en voorbereiden op het onderzoek;
- maatregelen m.b.t. hygiëne in acht nemen;
- bewustzijn van grenzen m.b.t. lichamenlijk contact.

Opdracht 1. Bekwaam je in het meten van bloeddruk,
inspecteren van de gehoorgang, mond en keelholte
en de halsklieren.

Opdracht 2. Definieer en omschrijf de waarneming van de
uitwendige ziektesymptomen aan de hand van
afbeeldingen,

Opdracht 3. Neem kennis van zichtbare afwijkingen aan de
thorax, het abdomen, de rug en de extremiteiten
m.b.v. afbeeldingen

Situatieschets 1

Mevrouw de Jong 64 jaar , weduwe komt voor het eerst bij jou. Ze is voor haar jaarlijkse APK-keuring zoals ze het zelf noemt bij de huisarts geweest. Daar bleek dat haar bloeddruk te hoog was. Van de dokter heeft ze daar medicijnen voor gekregen....'Maar' zegt ze: 'Ik heb helemaal geen last van mijn bloeddruk maar ik wordt wel naar van die pillen'. Mijn dochter heeft me aangeraden naar u te komen want ik wil graag weer van die pillen af. Hoe hoog mijn bloeddruk was bij de huisarts weet ik niet.

Situatieschets 2

Miranda van twee heeft weer last van haar keel. Ze heeft al enkele keelontstekingen achter de rug en moeder vraagt zich af of de keel wellicht weer ontstoken is.

Situatieschets 3

Jan, een grote stoere bouwvakker van 37 heeft veel last van overmatig oorsmeer. De oren moeten regelmatig uitgespoten worden. Hij hoort nu ook weer slechter zegt hij. Zouden mijn oren weer vol zitten, want dan moet ik ze weer uit laten spuiten?

Situatieschets 4

Mevrouw van staveren heeft in het verleden struma gehad. Dat is toen goed verholpen. Maar zegt ze :’ het lijkt net alsof mijn hals weer dikker wordt. Als ik zo aan mijn hals voel dan lijkt hier weer een bobbel te ontstaan , maar hier onder mijn kaak ook. Wat denkt u ervan’?

Situatieschets 5

Je docent toont je een aantal afbeeldingen van normale en afwijkende situaties

Oriëntatie

Oriëntatie op de opdracht.

Gegevens verzamelen.

Literatuurstudie.

Beginsituatie

Bewust vaststellen welke voorkennis, ervaring reeds aanwezig is

Persoonlijke leerdoelen

Student legt tevoren de persoonlijke leerdoelen vast in het logboek.

Leeractiviteiten

Overzicht leeractiviteiten

Het overzicht leeractiviteiten kan helpen bij het plannen van de leeractiviteiten

Categorie/ nr	Soort	Waar	Met wie	Begeleiding	Duur
A1	doetaak	thuis	individueel	geen	Naar behoefte
A2	leestaak	thuis	individueel	geen	Naar behoefte
B1	Voorbereiding / inventarisatie	Thuis / school	Indiv./ groep	Geen / docent	Max 1/2 uur
B1	les	school	groep	docent	½ uur
B2	powerpoint	school	groep	Docent	2 uur
B3	Demonstratie	school	groep	Docent	½ uur
C1	inoefenen	School/ werkgroep	Subgroep / werkgroep	Docent/ geen	Naar behoefte
C2	waarnemen	school	groep	Docent	½ uur
D1	rollenspel	School	groep	Docent	1 uur
D2	opdracht	school	groep	docent	1 uur

Leeractiviteit A1

- Als je nog niet in het bezit bent van een bloeddrukmeter en een oorlampje schaf er dan nu een aan. In deze module leer je bloeddruk meten met een oppompbare manchet om de bovenarm. Er zijn voor de doe het zelf markt echter ook volautomatische polsbloeddrukmeten in de handel. Wij geven echter de voorkeur aan het bloeddruk meten aan de bovenarm.

Bloeddrukmeter en oorlampje zijn verkrijgbaar bij:

Medi Zorg Service

Ootmarsumsestraat 340

7603AV Almelo

www.medizorg-almelo.nl

Leeractiviteit A2

- Bestudeer uit de syllabus het rapport: 'Het mag niet, het mag nooit', van Staatstoezicht Volksgezondheid. (mocht de link niet werken, neem dan contact op met je docent)
- Bestudeer het protocol bloeddruk meten.
- Bestudeer relevante hoofdstukken uit de Anatomie en Pathologie van Faller.

Leeractiviteit B1

- Neem deel aan de klassikale inventarisatie. Stel alle vragen die je in je literatuurstudie bent tegen gekomen. Bespreek de fasen oriëntatie, beginsituatie, gewenst resultaat. Vraag onduidelijkheden vanuit de literatuurstudie na
- Stel samen met je docent de volgorde van de leeractiviteiten vast.

Leeractiviteit B2

- Neem deel aan het college: o.a. de powerpoint presentatie
- Daarnaast zal de docent aandacht besteden aan:
 - Grenzen van het beroep
 - Ethiek
 - Privacy
 - Ongewenste intimiteiten
 - Voorwaarden (je mag geen diagnose stellen, je mag geen waardeoordeel verbinden aan je metingen)

Leeractiviteit B3

- De docent demonstreert de aan te leren vaardigheden . let goed op en stel indien nodig vragen.

Leeractiviteit C1

- Oefen bij elkaar het meten van de bloeddruk, inspecteren van de gehoorgang en het inspecteren van mond, keelholte en halsklieren onder begeleiding van je docent.
- Oefen elke vaardigheid op elkaar concentreer je op het technisch juist uitvoeren van de vaardigheid. Herhaal deze oefening de komende jaren in je werkgroep. Het is eigen verantwoordelijkheid dat je vaardig blijft .

Leeractiviteit C2

- Neem deel aan de waarnemingsoefening. Je krijgt afbeeldingen te zien van de normale situatie en van afwijkingen zodat je het verschil tussen normaal en pathologisch kunt herkennen.

Leeractiviteit D1

- Verwerk deze oefeningen vervolgens in een rollenspel waarbij je ook de benaderingswijze van de patiënt meeneemt en naast het technisch aspect ook je beroepshouding een plaats krijgt. Stel de patiënt op zijn gemak, leg uit wat je gaat doen, vraag de patiënt de juiste houding aan te nemen, zorg voor voldoende privacy enz.
- We gaan een stap verder de patiënt mag nu ook lastige vragen stellen onder het oefenen. Hoe antwoord je op vragen van de patiënt zonder over de grenzen van je vakgebied te gaan (diagnose stellen) zonder je te laten verleiden tot uitspraken die alleen een arts mag doen.

Leeractiviteit D2

- Maak opdracht 1
- Situatieschets 1. ontvang mw de Jong meet de bloeddruk en sta haar te woord
- Speel ook situatieschets 3 en 4 van de opdracht na.

In het 4e leerjaar komt deze module terug. Er wordt dan van je verwacht dat je de pathologie aan de hand van afbeeldingen herkent en de vaardigheden uit kunt voeren.

Reflectie

Inhoudelijke en procesmatige zelfreflectie van de studenten

Transfer

Het geleerde wordt losgekoppeld uit de context en er wordt bewust gezocht naar andere toepassingsmogelijkheden.

Syllabus

Module 4

Competentie 1.2

Eenvoudig lichamelijk onderzoek uitvoeren

Deelkwalificatie 1

Inhoudsopgave

1. Powerpoint presentatie blz. 16
2. ' Het mag niet het mag nooit' . Rapport Staatstoezicht op volksgezondheid blz. 17
3. Protocol bloeddruk meten (met bloeddruk meter met ballon en klokje) blz. 18y7667y

Hoofdstuk 1

Powerpoint presentatie

Dubbelklik op onderstaande tekst om de presentatie te starten. Mocht de link niet werken, neem dan contact op met je docent.

Hoofdstuk 3

Bloeddruk meten

1. Doel van de handeling:

Het vaststellen van de hoogte van de boven en onderdruk in de bloedvaten.

2. Algemene opmerkingen vooraf

Kennis

Bovendruk = de maximale druk van het bloed op de slagaderwand tijdens de samentrekking van de linker kamer van het hart.

Onderdruk = het moment waarop het vloed de minste druk uitoefent op de slagaderwand tijdens het rustmoment tussen twee samentrekkingen van de linkerkamer van het hart.

Beroepshouding

Patiënten kunnen zich ongerust maken over hun bloeddruk; houd hier rekening mee.

3. Instructie

Vorbereiding

Patiënt

Informeer de patiënt over wat je gaat doen en stel hem gerust

Angst en spanning kunnen de waarden van de bloeddrukmeting beïnvloeden

Was je handen

Zorg dat de patiënt minimaal 5 min rustig zit voordat je gaat meten.

Lichamelijke inspanning kan de waarden van de meting beïnvloeden

Vraag de patiënt om de linkerbovenarm te ontbloten

Meet altijd aan dezelfde arm . meet niet aan een arm waar iets bijzonders mee is.

Laat de patiënt de arm ter hoogte van het hart op een tafel te laten rusten met de handpalm naar boven

Materialen

Leg klaar:

- Stethoscoop
- Bloeddruk meter (riva rocci)
- Alcohol 70%
- Deppers
- Pen en papier

Omgeving

Meet de bloeddruk in een rustige omgeving

Vraag evt. aanwezigen tijdens de meting stil te zijn. Vraag ook de patiënt tijdens de meting niet te praten.

Uitvoering

Verwijder de lucht uit de manchet door deze op te rollen en er dan in te knijpen.

Reeds aanwezige lucht beïnvloed de juistheid van de meting

Breng de manchet correct rond de arm aan. Ongeveer 2,5 cm boven de elleboogplooï

Zorg dat de slangen vrij liggen

Er mag geen textiel tussen de manchet dat beïnvloed de meting.

De manchet moet stevig aangelegd worden zonder af te knellen. De plaats waar de slangen aan de manchet zitten mag niet boven of in de buurt van de armslagader zijn.

Draai het ventiel aan de ballon dicht en voel de pols. Pomp de manchet op. Vanaf de waarde dat je geen kloppen in de pols meer voelt, pomp je nog 30 mmHg extra op.

Op deze wijze voorkom je dat de slagader onnodig lang en hard wordt afgekneld, dit is een vervelend gevoel voor de patiënt .

Plaats de oorkoppen van de stethoscoop in je oren, plaats het membraan op de armslagader in de elleboogplooï en blijf de stethoscoop zonder druk vasthouden.

Te veel druk verstoort de geluiden, zorg dat de slang van de stethoscoop vrij ligt, zodat je geen bijgeluiden hoort

Laat de manchet per seconde 2 a3 mmhg leeglopen door het ventiel voorzichtig open te draaien

Te traag leeflopen veroorzaakt een foutieve onderdruk meting. Te snel leeglopen maakt het nauwkeurig aflezen van de waarden onmogelijk.

Op het moment dat je de eerste harttoon hoort, lees je de bovendruk af .

Lees de onderdruk af op het moment dat je de laatste harttoon hebt gehoord. Laat de lucht geheel ontsnappen door het ventiel verder open te draaien en verwijder de manchet.

Indien nodig kan de meting na 30 seconden pauze herhaald worden

Herhaal je de meting te snel dan veroorzaakt de aderlijke stuwung in de onderarm een hogere bovendruk en een lagere onderdruk.

Nazorg

Patiënt

Help zo nodig met het in orde brengen van de kleding.

Noteer de waarden, het tijdstip de plaats van meting en de gemeten arm

Al deze factoren hebben invloed op de uitslag; daarom is het raadzaam steeds onder dezelfde omstandigheden te meten

Materialen

Reinig de oordopjes en het membraan van de stethoscoop met alcohol

Laat de lucht uit de manchet lopen door deze op te rollen met geopend ventiel

Was je handen.

Geef aan de omgeving aan dat je klaar bent en dat er weer gesproken kan worden.